

Social- og Ældreudvalget
Social- og Ældreministeren

Randers 9/2 2021

Menneskerettighedsdomstolens principielle afgørelser

I Regeringens udspil virker det ikke til, at Regeringen er bekendt med retspraksis fra Menneskerettighedsdomstolen, herefter EMD. Af pædagogiske årsager gør vi citater fra: [Strand Lobben sagen](#); App. Nr: [37283/13](#), grønne, citater fra [M. L. Sagen](#); App. Nr: [64639/16](#) for røde og citater fra [K. Og T. Sagen](#); App. Nr: [25702/94](#) for lilla. Parenteser med tal angiver præmisser fra dommene. Vi har gjort udpluk af præmisserne med **fed skrift** og **understregning** for at gøre det læsevenligt, med det vi ønsker at fremhæve fra præmisserne.

Adoptionslovens og Servicelovens strider med Menneskerettighedskonventionens art. 8

Adoptionsloven og Servicelovens omtaler "særlige tilfælde" positivt, hvilket kan omfatte hvad som helst. Dette svarer ikke overens med Menneskerettighedskonventionens, herefter EMRK, art. 8s beskyttelse, da beskyttelsen mod statens indgreb i privat- og familielivet skal være begrundet i "**usædvanlige tilfælde**".

Danmarks forpligtelser ved anbringelse af et barn

Adoptionsloven giver ikke barnet tilstrækkelig beskyttelse ud fra EMDs Storskammerets principielle afgørelse om tvangsbortadoption. Vi har allerede skrevet ind om den mangelfulde retsprocessuelle beskyttelse af barnet mod statens indgreb, en masse. Nu vil vi påpege de mangler dansk lov har i forhold til EMRK art. 8, som EMD har redegjort for fortolkningen af, i sine principielle afgørelser med retsvirkning for dansk lov, jf. Inkorporering af EMRK i 1992. I EMDs afgørelse [Strand Lobben vs. Norge af 10/9 2019](#) fremgår det af præmis 143-147 hvad Danmarks forpligtelser er ved anbringelse af et barn:

"(143) **Under both Norwegian law and the European Convention on Human Rights, the overall goal [in each case] is to have a care order revoked and the family reunited. A care order is therefore always temporary as a starting point.** The authorities have a positive duty to actively strive to maintain the relationship between the child and the parents and to facilitate reunification. This implies that the authorities must monitor the development closely. Contact rights and assistance measures are crucial here. As long as reunification is the goal, the contact must be arranged to make this possible. The authorities are to ensure, to the extent possible, that the contact sessions are of a good quality. If the sessions do not work well, one must try out adjustments or alternatives – for instance arranging them elsewhere, or under guidance."

Det er Danmarks pligt at sørge for at samvær forløber konstruktivt for barnet med den støtte der er behov for, da det ultimative sigte med en anbringelse af et barn er, at barnet skal genforenes med sin familie. Børn bør sikres en **hjemgivelsesplan** ved anbringelsen, som varetages af uvildige aktører, som ikke har indstillet til anbringelsen, da disse selvfølgelig ikke kan varetage sagsbehandlingen objektivt, jf. Retsplejelovens § 96, stk. 2.

"(144) As long as family reunification is the goal, the purpose of access is not only to ensure that the child knows who his or her parents are, but also to preserve the possibility of reunification. This requires a thorough assessment of the frequency and quality of the contact sessions. **And even when reunification is not possible, it has an intrinsic value to maintain family bonds as long as it does not harm the child.**"

Her fastslås, at selvom familien ikke kan blive genforenet, så skal de familiære bånd opretholdes så længe barnet ikke tager skade herved, da de familiære bånd har en iboende værdi.

"(145) In my opinion, and depending on the situation, the child welfare services should in principle not be prevented early in the process – when choosing where to place a child (section 4-14 of the Child Welfare Act) and preparing a care plan (section 4-15) – from assuming that the placement will be long-term. If siblings are involved, an individual assessment must be made with regard to each child. **However, the**

extent of contact must in any event be determined with a view to the future return of the child to his or her biological parents. This applies until a thorough and individual assessment at a later stage demonstrates that this goal should be given up, despite the authorities' duty to facilitate reunification. **At any rate, the frequency of the contact sessions cannot be determined according to a standard, and it must be borne in mind that a strict visiting regime may render reunification more difficult.**"

Her fremgår at Danmark er forpligtet til at foranstalte tilstrækkeligt samvær mellem barn og forældre for at opretholde de familiære bånd, med henblik på den fremtidige genforening af familien. For restriktivt samvær kan hindre en hjemgivelse på sigt, hvilket Danmark er forpligtet til at sikre retten til via lovgivning om minimumssamvær. Dette fremgår af kommunernes manglende evne til at overholde EMDs fortolkning, jf. Bilag fra Københavns Kommunes Socialborgmester (i forlængelse af dette skriv), Mia Nyegaard (RV), der ikke kan forstå EMDs tolkning af EMRK art. 8 er retvisende for kommunens sagsbehandling. Socialborgmester, Mia Nyegaard (RV) tror tydeligvis, at minimum samvær hver 4. uge er tilstrækkeligt efter dansk lov.

"(146) It is crucial that the authorities do their utmost to facilitate family reunification. However, this goal may be abandoned if the biological parents have proved particularly unfit (see, for instance, *Strand Lobben*, paragraph 207). Such a situation may also affect which measures the child welfare authorities need to apply. The interests of the child are also in this assessment of paramount importance. However, this does not automatically preclude contact altogether while the child is in foster care. The parents may be competent in contact situations, but lack the caring skills necessary for reunification. **Maintaining the family ties, even if the goal of reunification has been given up, still has a value in itself.**"

Selv hvis der ingen fremtid er for genforening af familien, skal samvær understøttes, da de familiære bånd har værdi i sig selv. Her understreger EMD betydningen af barnets ret til sine familiære bånd, som værende en værdi i sig selv, selvom forældrene ingen udsigt har til genforening med barnet.

"(147) Secondly, the parents cannot request measures that may harm the child's health and development (see *Strand Lobben*, paragraph 207). **Adoption may therefore take place if it can be established that continued placement will harm the child's health or development.** In addition, reunification may – without such damaging effects – be ruled out when a considerable amount of time has passed since the child was originally taken into care, so that the child's need for stability overrides the interests of the parents (see *Strand Lobben*, paragraph 208). At any rate, the child welfare authorities and the courts must, before possibly deciding on adoption, make an individual assessment based on a solid factual basis and thorough proceedings."

Barnets helbred og udvikling skal kunne **bevises**, ved en grundig processuel prøvelse, at blive skadet ved fortsat anbringelse af barnet og samvær med forældrene, for at kunne godkende tvangsadoption. Altså er en administrativ beslutning i Ankestyrelsen slet ikke i nærheden af en grundig processuel prøvelse, da det kun er domstole, der er underlagt processuelle regler i medfør af Retsplejeloven. De danske domstole har så også modvilje mod at efterleve Retsplejelovens bestemmelser, som vi har sendt dokumentation ind for: <https://www.ft.dk/samling/20201/almdelel/SOU/bilag/152/2321481.pdf>

"(148) **Accordingly, in these three situations, one must bear in mind the fact that it is in the very nature of adoption that no real prospects for family reunification exist and that it is instead in the child's best interests to be placed permanently in a new family.** (see *Strand Lobben*, paragraph 209)."

Det skal være bevist (ikke kun begrundet formodet), at forældrene ikke vil kunne blive genforenet med barnet, og at barnets helbred og udvikling ikke kan varetages ved fortsat anbringelse.

Sædvanlige kontra usædvanlige omstændigheder

Er det så nok, at barnet har knyttet sig til plejen ved afvikling af de familiære bånd til familien?

Tilknytning til plejen er ikke "**meget usædvanligt**" forekommende ("in very exceptional circumstances", se citat nedenfor), da tilknytning til plejen, som barnet bor ved, er en sædvanlig følge af en anbringelse af et barn. Derfor lever Adoptionslovens § 9, stk. 4 ikke op til EMRKs fortolkning ved EMD. Har staten afviklet de familiære bånd, har staten pligt til at genopbygge de familiære bånd og gøre alt for at oppebære disse.

"(207) Generally, the best interests of the child dictate, on the one hand, that the child's ties with its family must be maintained, except in cases where the family has proved particularly unfit, since severing those ties

means cutting a child off from its roots. It follows that family ties may only be severed in very exceptional circumstances and that everything must be done to preserve personal relations and, if and when appropriate, to “rebuild” the family (see *Gnahoré*, cited above, § 59). On the other hand, it is clearly also in the child’s interest to ensure its development in a sound environment, and a parent cannot be entitled under Article 8 to have such measures taken as would harm the child’s health and development (see, among many other authorities, *Neulinger and Shuruk*, cited above, § 136; *Elsholz v. Germany* [GC], no. 25735/94, § 50, ECHR 2000-VIII; and *Maršálek v. the Czech Republic*, no. 8153/04, § 71, 4 April 2006). An important international consensus exists to the effect that a child shall not be separated from his or her parents against their will, except when competent authorities subject to judicial review determine, in accordance with applicable law and procedures, that such separation is necessary for the best interests of the child (see Article 9 § 1 of the United Nations Convention on the Rights of the Child, recited in paragraph 134 above). In addition, it is incumbent on the Contracting States to put in place practical and effective procedural safeguards for the protection of the best interests of the child and to ensure their implementation (see the United Nations Committee on the Rights of the Child General Comment No. 14 (2013) on the right of the child to have his or her best interests taken as a primary consideration, paragraphs 85 and 87, quoted at paragraph 136 above).”

Tvangsbortadoption til plejen kan altså kun ske, hvor der foreligger ”**meget usædvanlige årsager**” til, at barnets helbred og udvikling kun kan varetages via adoption til plejen. Grundet Norges manglende overholdelse af EMRK art. 8, har EMD ved afgørelsen *M. L. vs. Norge af 22/12 2020*, applikations nr: [64639/16](#) fastlagt, at afvikling af de familiære bånd ved restriktivt samvær ikke udgør en usædvanlig konsekvens, og at barnets helbred og udvikling ikke var blevet **dokumenteret** at ville tage skade ved at oppebære de familiære bånd ved samvær.

”(79) The Court reiterates, moreover, that regard for family unity and for family reunification in the event of separation are inherent considerations in the right to respect for family life under Article 8 of the Convention. Accordingly, in the event of the imposition of a public care order that restricts family life, a positive duty lies on the authorities to take measures to facilitate family reunification as soon as reasonably feasible. Moreover, any measure implementing such temporary care should be consistent with the ultimate aim of reuniting the natural parents and the child. The positive duty to take measures to facilitate family reunification as soon as reasonably feasible will begin to weigh on the relevant authorities with progressively increasing force from the commencement of the period of care, subject always to its being balanced against the duty to consider the best interests of the child. The ties between members of a family, and the prospect of their successful reunification, will perforce be weakened if impediments are placed in the way of their having easy and regular access to each other (ibid., §§ 205 and 208). It is crucial that the contact regime, without exposing the child to any undue hardship, effectively supports the goal of reunification until – after careful consideration, and taking account of the authorities’ positive duty to take measures to facilitate family reunification – the authorities are justified in concluding that the ultimate aim of reunification is no longer compatible with the best interests of the child. Family reunification cannot normally be expected to be sufficiently supported if there are intervals of weeks, or even months, between each contact session (see *K.O. and V.M. v. Norway*, cited above § 69).”

Tværtimod har EMD været meget konkrete i hvor meget minimumssamvær der skal afvikles mellem det anbragte barn og forældre samt øvrig familie, for at staten kan retfærdiggøre at anbringelsen er med henblik på en fremtidig hjemgivelse af barnet, som stater jo altid er forpligtet til at arbejde mod, jf. EMRK art. 8. **Samvær en gang i ugen er minimum for at stater kan sige, at de arbejder hen mod en hjemgivelse af barnet**, da mindre samvær end en gang i ugen afvikler de familiære bånd. Dette burde fremgå af dansk lov så Socialborgmestre som Mia Nyegaard (RV) kan forstå og efterleve det barnet har ret til af minimumssamvær, der sikrer barnets trivsel og udvikling på trods af den skadelige anbringelse. Vi støtter på ingen måde, at kommunerne skal have tilført flere midler til socialpolitikken, da dette kun vil gøre at kommuner køber flere Kellerske ødelæggende børnehjem.

Uvildig til fastsættelse af samvær

Man kan undre sig over, at Ankestyrelsen blåstempler enhver afgørelse kommunen sender ind vedrørende et anbragt barn. Vi har anmodet Ankestyrelsen om statistik over den systematiske manglende medhold overfor borgeren i anbringelsessager, men Ankestyrelsen har ikke ville fremlægge data. Der bør sættes en uvildig aktør ind, da de socialrådgivere som har dømt forældrene ude, ikke har et objektive syn på disse forældre og ofte har en modstand mod barnets tilknytning og relation til forældrene.

Hvad der retfærdiggør mindre samvær end minimum

Hvad skal der så til for at sætte samvær mere restriktivt end en gang i ugen?

”(90) In the instant case, a complete severance of family ties *de jure* and *de facto* was at issue; **proceeding to the question of whether the authorities proved that the circumstances had been so exceptional that measures with that effect had been justified**, the Court notes, firstly, that it has no basis for calling into question the District Court’s evidentiary assessments that the applicant’s daughter was vulnerable or that she had settled well into the foster home. **The Court considers, however, that the District Court provided no indications that those factors, while clearly relevant to the case, amounted to anything exceptional that could justify severing all ties between the applicant and her daughter in the instant case.**”

Norge argumenterer at barnet er sårbart og har knyttet sig til plejen, hvilket EMD vurderer ikke udgør så ”**usædvanlige årsager**”, der kan retfærdiggøre opløsning af de familiære bånd. Det er præcis de årsager Adoptionslovens § 9, stk. 4 fremsætter, hvilket strider med den bedre beskyttelse EMD har redegjort for ved ovenstående domme.

Exceptional betyder usædvanlig

Danmark har fejl oversat ”exceptional” til ”særlige omstændigheder” i Adoptionsloven og Serviceloven, hvilket ikke er restriktivt nok eller korrekt og derved ikke beskytter børn godt nok imod statens indgreb i barnets ret til et familieliv. Det korrekte ord er ”**usædvanlig**” og giver barnet en større retlig beskyttelse mod statens indgreb på barnets identitet og privat- samt familieliv ved tvangsfjernelser og tvangsbortadoptioner. At noget er usædvanligt udelukker banale grunde, som at børn reagerer efter samvær; at anbragte børn opbygger en relation til plejen, at anbragte børn er sårbare, eller at samarbejde mellem plejen og forældrene er anstrengt. Disse begrundelser er sædvanlige og ofte forekommende under anbringelser af børn og berettiger ikke mindre samvær end minimum. Usædvanlige årsager er at forældrene har vodka med på samvær; at forælderen slår barnet eller skændes med støtten osv. Disse foreligger slet ikke i alle de sager, hvor samvær foregår hver 3.-4. uge, og bunder i kommunernes økonomi og ikke i barnets tarv.

De mange fejlanbringelser af børn med handicaps udgør heller ikke usædvanlige tvangsfjernelsesgrundlag, da kommuners spareiver på ryggen af familier ramt af handicap er yderst banalt i tiden, jf. #enmillionstemmer. Så havde Folketinget oversat EMDs afgørelser korrekt, havde der ikke været så mange ulovlige tvangsfjernelser af børn, begrundet i banale støttebehov i hjemmene grundet handicaps, som udgør diskriminering på baggrund af handicap.

Anbragte børns mistrivsel

Børn mistrives i anbringelser grundet de ikke får lov at se deres forældre, søskende og netværk i tilstrækkeligt omfang, og Danmark bør skamme sig for denne psykiske vold på børn, udført af de danske forvaltninger.

En uge er lang tid for et lille barn.

Det giver ingen mening, at permanentgøre en situation for et barn, hvor det er i mistrivsel, eller hvor gentagne statistikker over hvor meget anbringelser skader børn, jf. Side 92 og frem i VIVEs undersøgelse heraf, viser anbringelsers skadelige effekt på børn:

https://pure.vive.dk/ws/files/236772/1135_Tidligere_anbragte_som_unge.pdf **Denne undersøgelse beviser, at anbringelser stiller børn ringere end hvis de ikke var blevet anbragt men blevet ved deres fordrukne forældre.** Det er så stor skade anbringelser gør på børn, at de der opvoksede med uegnede forældre klarer sig bedst i voksenlivet. At ville permanentgøre denne skadelig effekt på barnet har udelukkende statskassens tarv i fokus, og det bør danske børn sikres mod.

Vi kender den sædvanlige svada om, at alt er forældrenes skyld, men hvad skulle Regeringen vide om det emne, hvor Regeringen ikke engang kan anerkende Lucas’ savn til sin familie? En permanentgørelse af anbringelsen af barnet, som har bragt mistrivsel for barnet, vil slet ikke hjælpe barnet, tværtimod.

Danmarks forpligtelse til understøttelse af samværene

”(93) Neither has any indication been given to the Court that the domestic authorities took any real steps towards reconsidering that very restrictive contact regime during the time when the applicant’s daughter was in foster care. The Court notes that when the applicant applied to have the contact regime reassessed, both the Board and the District Court continued to proceed on the basis that it was a matter that related to a long-term care order (see paragraphs 30 and 32 above). Nor are there any signs that the domestic authorities, at any point in time after the issuance of the care order, attempted in other ways to take positive measures in order to prevent the applicant and her daughter ending up permanently and completely estranged from each other. The Court

acknowledges that domestic authorities, after careful consideration and also taking account of their positive duty to take measures to facilitate family reunification, may be justified in concluding that the ultimate aim of reunification is no longer compatible with the best interests of the child. However, in the instant case that goal appears effectively to have already been abandoned when the County Social Welfare Board first issued the care order in 2011 (see paragraphs 20-23 above). **The level of contact was – apparently as a pure reflection of the overall conclusion that the placement would be long-term – kept at a minimum, and it transpires that the authorities did not make any genuine efforts to increase it by way of an attempt to seek the development of a family relationship between the applicant and her daughter.** Indeed, the limited nature of the contact arrangements in the present case rendered impossible the development of any meaningful relationship whatsoever between the applicant and her daughter (compare *Pedersen and Others*, cited above, § 70).”

Det restriktive samvær mellem barn og forældre havde hindret udvikling af familiære bånd og derved skabt et tvangsbortadoptionsgrundlag. Myndighederne havde ikke gjort noget reelt forsøg på at afhjælpe forælderen (med personlighedsforstyrrelse og ADHD) sine udfordringer i samværene. Det er altså ikke fritagelsesgrund, at forældrene er svært psykisk syge. Norge havde derved svigtet sine forpligtelser og krænket retten til et familieliv, jf. EMRK art. 8. Dette gør Danmark også i vid udstrækning, da Danmark ikke sikrer børn adgang til deres familie en gang i ugen i lovgivningen, men kun har en negativ vinkel om at skulle for Børn og Ungeudvalget, hvis der er gået mere end 4 uger mellem samværene, jf. Socialborgmester i Københavns Kommune, Mia Nyegaard (RV).

Tvangsbortadoption før fødslen

Regeringen vil gerne tvangsbortadoptere nyfødte spædbørn mens de stadig er i mors mave. Dette er i direkte modstrid mod EMDs afgørelse om tvangsfjernelse af en nyfødt, hvor moderens øvrige børn var tvangsfjernet, i EMDs Storkammer principielle afgørelse af 12/7 2001, K. Og T. vs. Findland, applikationsnr: [25702/94](#), præmis 168 fordømmer klart og tydeligt Regeringens usympatiske politiske udmelding:

”(168) However, the taking of a new-born baby into public care at the moment of its birth is an extremely harsh measure. **There must be extraordinarily compelling reasons before a baby can be physically removed from the care of its mother, against her will, immediately after birth** as a consequence of a procedure in which neither she nor her partner has been involved. The shock and distress felt by even a perfectly healthy mother are easy to imagine.

The Court is not satisfied that such reasons have been shown to exist in relation to J.

K. and J. were both in hospital care at the time. **The authorities had known about the forthcoming birth for months in advance and were well aware of K.’s mental problems, so that the situation was not an emergency in the sense of being unforeseen. The Government have not suggested that other possible ways of protecting the new-born baby J. from the risk of physical harm from the mother were even considered.** It is not for the Court to take the place of the Finnish child welfare authorities and to speculate as to the best child care measures in the particular case. **But when such a drastic measure for the mother, depriving her totally of her new-born child immediately on birth, was contemplated, it was incumbent on the competent national authorities to examine whether some less intrusive interference into family life, at such a critical point in the lives of the parents and child, was not possible.**

The reasons relied on by the national authorities were relevant but, in the Court’s view, not sufficient to justify the serious intervention in the family life of the applicants. Even having regard to the national authorities’ margin of appreciation, **the Court considers that the making of the emergency care order in respect of J. and the methods used in implementing that decision were disproportionate in their effects on the applicants’ potential for enjoying a family life with their new-born child as from her birth.** This being so, whilst there may have been a “necessity” to take some precautionary measures to protect the child J., the interference in the applicants’ family life entailed in the emergency care order made in respect of J. cannot be regarded as having been “necessary” in a democratic society.”

Selvom moderen i sagen havde fået tvangsfjernet sit ældre barn, grundet moderens psykiske lidelse (skizofreni og psykoser med periodevise indlæggelser), da barnet havde udvist adfærdsvanskeligheder, så undsiger dette ikke Danmark fra at foretage foranstaltninger til at hindre skade på barnet via støtte til moderen før og efter barnet er født. Tvangsfjernelsen af en nyfødt efter fødslen udgør et disproportional indgreb i familielivet, når forebyggelse før fødslen og støtteforanstaltninger til at sikre den nyfødtes sundhed efter fødslen ikke er blevet forsøgt. Finland var bekendt med moderens psykiske lidelse og havde tvangsfjernet det ældre barn af samme grund. Dette berettigede ikke Finland til at tvangsfjerne den nyfødte, da indgrebet i familielivet på dette kritiske tidspunkt er for stort. EMD laver en afvejning af hensynene: Indgrebet i retten til familielivet, kontra barnets tarv. Barnets tarv kunne nemlig sagtens have været sikret mod skade ved støtte til moderen med skizofreni og psykose, som ikke udgjorde ”**usædvanligt tvingende grunde**”.

Sammenfattende

Vi holder Folketingets partier op på sine internationale forpligtelser og ønsker lovændringer, som inkorporerer fortolkningen af EMRK art. 8 i dansk lov, som Danmark har forpligtet sig til i 1992, så selv kommunerne kan forstå hvad deres forpligtelser er. Det vil sige minimumssamvær en gang i ugen, til at oppebære de familiære bånd, medmindre der foreligger ”**usædvanlige grunde**” til, at dette ikke er i barnets tarv, herunder helbred og udvikling.

Adgangen til tvangsbortadoption vil vi have inkorporeret efter EMDs fortolkning, som fastsætter, at tvangsbortadoption kun kan ske når: Alt håb om genforening med familien dokumenteret er væk, og når der foreligger ”**usædvanlige årsager**” til, at fortsat anbringelse vil skade barnets helbred og udvikling. Tvangsbortadoption skal kunne afværge de skadelige usædvanlige årsager ved samværene, og skal sikrer barnets helbred og udvikling, som ikke kan varetages ved fortsat anbringelse.

Regeringen agiterer for disproportionale indgreb i familielivet ved tvangsbortadoption af nyfødte. Det bør præciseres i Barnets Lov, at der ved spekulation om tvangsfjernelse eller tvangsbortadoption af et foster, er en SKAL forpligtelse for Danmark i den forebyggende indsats. Gør Danmark ikke den forebyggende indsats obligatorisk og tilstrækkelig, overholder Danmark ikke EMRK art. 8, jf. Præmis 168 i K. Og T. vs. Findland. Tvangsbortadoption af et nyfødt barn kræver ”**meget usædvanlige grunde**”, baseret på barnets sikkerhed og sundhed, som ikke kan afhjælpes ved støtte. Uanset Regeringens og socialrådgiveres clairvoyante mavefornemmelser, der bunder i økonomi, så har EMD også taget stilling til de økonomisk inciterede krænkelse af familielivet, og fundet dem ulovlige i et demokratisk samfund.

Venlig hilsen

Kristina Kiettelmann Jensen

Formand for Klip – Forældre til anbragte børn